

ДО

МИНИСТЕРСТВО НО
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

На вниманието на:

Министър-председател

Бойко Борисов

Министър Кирил Ананиев

СТАНОВИЩЕ

Относно: Проект за постановление на Министерски Съвет за допълнение на Тарифата за таксите, които се събират по Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите, приета с Постановление №325 на МС от 2015 г. /обн., ДВ, бр. 94 от 2015 г./

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА,

С настоящето бихме искали да изразим нашето твърдо несъгласие с въвеждането на събиране на такси от Националния Център по Наркомании /НЦН/ за извършваните от него, така наречени „административни услуги“, по следните причини:

Абсолютно неточно и принципно погрешно е дейността на НЦН да бъде причислявана към предоставянето на административни услуги на случайни граждани и организации. НЦН е специално звено в рамките на МЗ, което е създадено на основание на чл. 86 от ЗКВНП и има следните основни задачи съгласно Правилника за устройството си:

1. координация и методическо ръководство по проблемите на употребата, злоупотребата и зависимостта от наркотични вещества, включително на дейностите, свързани с превенция на употребата на наркотични вещества, с

- лечение и психосоциална рехабилитация на лица, злоупотребяващи или зависими от наркотични вещества, както и намаляване на вредите от употребата на наркотични вещества;
2. специализиран контрол на лечебната дейност, осъществявана от програмите за лечение на лица, злоупотребяващи или зависими от наркотични вещества;
  3. експертна дейност в областта на наркоманиите;
  4. научни изследвания в областта на злоупотребата и зависимостите от наркотични вещества;
  5. участие в подготовката на проекти на нормативни актове в областта на наркотичните вещества и прекурсорите;
  6. участие в научни форуми от национално и международно значение по проблемите на наркоманиите;
  7. методическо ръководство по отношение на изграждането и развитието на национална публична информационна система по проблемите, свързани с наркотиците;
  8. функции на Национален фокусен център за наркотици и наркомании;
  9. представителство на Република България в обединената европейска информационна система в областта на наркотиците и наркоманиите.
  10. Центърът осъществява своята дейност самостоятелно и в сътрудничество с останалите здравни и лечебни заведения, както и с други ведомства, организации и институции.
  11. Центърът осъществява дейността си в съответствие със Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите, нормативните актове по прилагането му и действащите национални и международни стандарти в областта на превенцията, лечението и психосоциалната рехабилитация на лица, злоупотребяващи или зависими от наркотични вещества

Също така, НЦН е основният изпълнител и координиращ орган при осъществяване на Националните програми за превенция, лечение и рехабилитация на зависимостите на РБългария. От приложените мотиви към този проект е видно, че единствената мотивация за това предложение за въвеждане на такси е приетото допълнение на ЗКНВП /ал. 2 /нова/ - ДВ. № 42 от 2016 година/, което означава, че с тази промяна, без надлежното обществено обсъждане, на практика се е извършила подмолна подмяна на смисъла на съществуването и дейността на НЦН от водеща публична обществено-здравна институция по проблемите на зависимостите в административно звено към МЗ, което оказва административни услуги на различни граждани и организации. Този пример на „кръгово“ аргументиране (ние трябва да приемем това, защото вече сме приели промяна в закона, което прави задължително да вземем мерки, защото иначе няма да сме изпълнили разпоредбите на закона, без да се води обсъждане за ефективността на предлаганите промени) е цялостна подмяна на смисъла и философията на съществуването на демократично работеща и ефективна институция, каквато би трябвало да е НЦН.

Тук трябва да се присъединим към вече направеното в Становището на Дирекция „Модернизация на администрацията“ на МС заключение, че налице по същество няма

нищо, което да налага въвеждането на тези такси – не се очаква промяна в качеството, в обема или в същността на извършваната от НЦН дейност. Предложението е НЦН да продължи да извършва дейностите, които е извършвал досега безвъзмездно като публична институция, но вече и да събира такси от различните организации, без да се съобразява с реалността - те участват в изпълнението на дейности на националните програми по превенция, лечение и рехабилитация и намаляване на вредите от употребата на психоактивни вещества.

Трябва да се подчертае, че до момента Министерство на Здравеопазването чрез Националния Център по Наркомании не разпределя значими средства за изпълнение на дейностите по превенция, лечение, рехабилитация и намаляване на вредите от употребата на психоактивни вещества, а тези дейности се изпълняват по международни програми, със средства на МЗ за лечение на психиатрични заболявания, чрез дарения и собствено осигурени средства от страна на организациите, които поемат почти изцяло изпълнението на дейностите по Националните програми за превенция, лечение и рехабилитация на зависимостите на Р България. Неетично и безпринципно е те да бъдат и таксувани, за да продължат да изпълняват задачите на държавата, която предоставя минимални или никакви средства за извършването им, а през последните две-три години и почти никакви възможности за професионално развитие на експертните кадри в тези организации.

Също толкова абсурдно ни изглежда и държавата да се опитва под формата на такси да си прибира обратно и част от така или иначе крайно недостатъчни средства, които предоставя по линия на изпълнение на Националната стратегия на организациите, които очевидно са решили да участват.

В представените анализи на възможните негативни последици от приемането на тази тарифа, срамежливо се споменава за възможното *„намаление на мотивацията на организациите, работещи в сферата на намаляване на търсенето на наркотични вещества и осъществяващи програми за психо-социална рехабилитация на лица, които са били зависими или са злоупотребявали с наркотични вещества за извършване на тези услуги.“*. Към това абсолютно вярно твърдение трябва да се долавят и още две:

- Още по-голямата девалвация на НЦН от позицията на водеща обществено-здравна институция към поредното административно звено;
- Като следствие на предходното – масовото прескачане на взимане на одобрения от НЦН, като институция, чиято задача е да легитимира и разграничи професионалните организации, работещи с научно доказани методи от самозванци, практикуващи шаманизъм, и увеличаване на функционирането на програми, които не са получили съгласие или становище за функциониране на добри практики в Р България.

Особено внимание бихме искали да обърнем на твърдението във Формуляра за частична предварителна оценка на въздействието, че: *„Като заплащат такси за получаване и продължаване на съгласие за дейност, организациите, работещи в областта на*

превенция и лечение на зависимостите от наркотични вещества, ще бъдат в по-голяма степен ангажирани и мотивирани да постигат и подържат качеството на услугата в съответствие със стандартите и изискванията за добра практика.“ Това е класически пример на обратно аргументиране – всъщност въвеждането на таксите трябва да е свързано с повишаване на качеството на предлаганата услуга от този, който въвежда таксите, а именно НЦН.

Това е добър момент за кратък анализ на сегашното състояние на НЦН. За съжаление, общата констатация е за историческото дъно, до което НЦН е достигнал по отношение на експертния си и организационен капацитет за осъществяване на вменените от закона функции. Това се дължи, както на изключително негативното текучество – НЦН бе напуснат от редица експертни кадри през последните години, така и от последователната политика на отчуждаване на центъра от живота на професионалните общности. Своеобразен негативен връх в момента в това отношение е станалото обществено достойно решение за „изхвърлянето“ на НЦН от сградата на ул. „Пиротска“ №117, която той, заедно с ДПБЛНА – Суходол обитаваше през последните 18 години по споразумение между МЗ и Община – София. Това говори за изключително ниския публичен имидж и авторитет на НЦН.

Като своеобразна епитафия на всичко казано, звучи изразената публична позиция на МЗ по въпроса, която основно набляга на бъдещите усилия на МЗ да не се дразнят местните общности с предполагаемата бъдеща локация на НЦН.

Ето защо:

- първо – настояваме да не се приемат тарифи за дейностите, извършвани от НЦН, като съответните разпоредби на ЗКНВП или се премахнат или останат без последствия.
- Второ, спешно да си инициира широко публично обсъждане на бъдещата организация и функциониране, както конкретно на НЦН, така и по отношение на цялостното приемане и осъществяване на националната политика по проблемите на намаляването на търсенето на наркотични вещества.

С уважение:

Фондация „Център за хуманни политики“

д-р Иван Добринов - Председател на Сдружение за психосоциална рехабилитация и ресоциализация "ИЗБОР"-Ст.Загора

Веселина Божилова - председател на сдружение "Майки срещу дрогата"

Светла Енчева – активист Човешки права

Камен Пенков - Сдружение „Доза обич“

Анна Любенова – фондация „Инициатива за здраве“